

Posamezne številke: Na-  
vadne Din — 50, ob ne-  
dolph Din 1—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven  
nedelje in praznikov, ob 18. uri z  
dnevno naslednjega dne ter stane  
mesечно po 10 D 10—, za ino-  
mesечно D 18—, dostavljen na dom  
D 11—, na izkaznice D 10—  
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABOR"  
MARIBOR, Jurčičeva ulica 11v.

# TABOR

Posamezne številke: Na-  
vadne Din — 50, ob ne-  
dolph Din 1—

UREDNISTVO se nahaja v Mari-  
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-  
stropje. Telefon intern, št. 276.  
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi  
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-  
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni ra-  
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne  
vzira. — Rokopis se ne vračaja.

Leto: III.

Maribor, torek 29. avgusta 1922.

Številka: 194.

## Austrija želi „zedinje- nja“ z Italijo?

Trst, 24. avgusta.

(e. n.) — Italijansko časopisje je zadnje dni polno vesti o zvezi, ki jo želi Avstrija z Italijo. Prvi je objavil to vest tržaški "Piccolo" v svoji torkovski večerni izdaji, v kateri pripoveduje v dopisu z Dunaja od 22. t. m. da se je njegov dunajski dopisnik razgovarjal z neko „politično ličnostjo“, ki da dobro pozna misli avstrijskega kanclerja Seipla in da je bil ta razgovor takle:

— Ker Francoska noče našega zedinjenja z Nemčijo, nam preostaja samo ena pot, da se rešimo: združenje z Italijo!

— Z Italijo?

— Da, To prepričanje, ki se vam zdi tako čudno, je že razširjeno v vseh naših vodilnih krogih: upal bi se celo reči, da je razširjeno v vseh državnih slojih. Samo Italija nas more rešiti gospodarsko in politično, pri čemer bi napravila, kakor se običajno reči, dobro kupčijo.

— In potovanje kanclerja Seipla v Prago in Berlin?

— Imamo potrebo, da vzdržujemo odnose dobrega sosedstva v Češko-slovaško, kateri se ni ničesar bati z naše strani, kvečjemu da bi našo državo doletel še hujši polom, kakor je sedanj, in bi bila nevarnost, da se kali poloma prenese na sosede. Ali Češko-slovaška ne more storiti za nas ničesar, izvemši da nam ne zagraja poti v našem prizadevanju, da si najdemo poštenega kursorja za svoj polom.

Kar se tiče potovanja v Berlin, se mora smatrati, da je bil ta korak storjen bolj iz platoničnih nagibov, kakor pa v nadi na praktične uspehe. Ne glede na žalostni položaj Nemčije v teh dneh, stoji tudi dejstvo, da je naše zedinjenje z Nemčijo končnoveljavno nemogoče. Do danes smo živeli v sanjah. Ali s sanjarjenjem se ne da vladati in sanjarjenje tudi ni sredstvo, s katerim bi se dala ukloniti usoda, ki nas čaka. Smatrati je, da se po berlinskem potovanju poglobi diplomatski odnos med Dunajem in Rimom in da se bo delovalo na doseg praktičnih uspehov.

— A antanta? Ali se ni bati, da antanta vložiti svoj veto, kakor proti zedinjenju z Nemčijo?

— Pustiva antanto in govoriva o Franciji. Če bi hotela ovirati naša stremeljenja, bi morali smatrati, da je njen program, da nas vrže v najfantastičnejši gospodarski politični polom, kakor še ni zadel nobenega naroda v zgodovini. Mi nismo strahopetci. In potem je edino sredstvo, da se za vedno prepreči naše zedinjenje z Nemčijo, pač to, da se nam dopusti, da se zedinimo z drugo državo, z Italijo, ki ima z nami skupne interese v nasledstvu bivšega cesarstva, ki je že večkrat dokazala, da nas hoče resno podpirati, ki ima učinkovito upravo. Italija je bila zaveznica Francije v vojni in je tudi še danes vključb nesoglasjem v antanti. Francija bi potem takem ne mogla zavzeti preveč odločnega stališča proti Italiji, ne da bi si škodovala sama sebi pred svetom. In potem gre za to, da se s tori kaj za nas »in extremis«. Narod se ne pokoplje v enem dnevu! Naš grob bi mogel postati žrelo, ki Francoska, zlasti Francoska, pač nima interesa, da bi ga odpirala v srcu Evrope ob boku državam, ki so ji neobhodno potrebne za njeno srednjeevropsko igro.

— Kaj mi morete povedati glede stališča Italije napram temu vprašanju?

— Dovolite mi, da se poslužujem največje rezerve. Italija je država, ki

## Težek napad velesrbskega „Balkana“ na Slovence.

Beograd 28. avgusta. (Izv.) Včerajšnji »Balkan« napada pod naslovom »Državo ogroža lakota« na uvodnem mestu samostojne kmete, kkojih klub naziva klub izsiljevalcev. Posebno pa napada ministra za poljedelstvo Pucija, češ, da nič ne dela, in še to, kar stori, je proti zakonom. Kot minister za poljedelstvo je predvsem poklican za pobijanje draginje, dozdevno pa dela ravno nasprotno. Ni hotel izdati prepovedi izvoza živine, kar bi bilo v interesu države, ker tudi sam z nekaterimi svojimi prijatelji izvažal in tihotapi živino, posebno v Itali-

jo. On sam je angažiran pri večjih klavninah. Vlada naj sama vzame v roke ta resor in naj prepove državo v državi, kakor je Slovenija. (?) Vlada naj zabrani izvoz živine in mesa in podvzame najostrejšo mere zoper tihotapstvo, ki se je posebno v Sloveniji silno razpaslo. — »Balkan« zahteva posebno anketo, ki naj ugotovi vse neurejenosti, ki jih je zakrivil minister Pucelj in naj se ga izroči sodišču. Zahteva nadalje tudi, naj vlada s tem ne čaka na povrat ministrskega predsednika Pašića, temveč naj stori to brez odsotnih ministrov.

## Poulični boji med stavkujočimi in policijo.

Havre, 27. avgusta. (Izv.) Pri včerajšnjem spopadu med stavkujočimi in policijo so bili trije mrtveci in 37 težko ranjenih. Med ranjenimi je 17 policistov.

Havre, 27. avgusta. (Izv.) Do spopadov je še le prišlo, ko je hotelo vojaštvo skupno s policijo izprazniti ulice, ki so jo zasedli demonstranti. Demonstr. so napadli policijo s kamenjem, vsled česar se je policija poslužila orožja. Stavkujoči so se na to umaknili ter napravili iz

prevrnjenih voz cestne železnice barikade. Ker so ostali vsi pozivi oblasti, naj se demonstranti razidejo in so bili trije policisti ubiti, je vojaštvo od več stran napadlo barikade. V kratkem času je bila zasedena ulica izpraznjena. Le nekaterim se je posrečilo, da so dosegli poslopje vodstva stavke, kjer so se zabarikadirali in poslopje obdali z jarki. Ob 3. uri zjutraj pa so se tudi ti podali. Šest oseb je bilo aretiranih.

## OTVORITEV KONFERENCE MALE ANTANTE V PRAGI.

Praga, 26. avg. (Izv.) Semkaj so prispeli dr. Ninčić, rumunski zunanji minister Duca, poljski poslanik Piltz. Danes ob 10. uri je prvi sestanek pri dr. Benešu in oficijelna otvoritev konference Male antante. Na dnevnem redu so sledeča vprašanja: 1. splošna mednarodna situacija, 2. vprašanje narodnih manjšin z ozirom na zasedanje Zveze narodov v Ženovi, 3. vprašanje kandidature Male antante v izvršilni svet Zveze narodov, 4. položaj v Srednji Evropi, zlasti v Avstriji, 5. sprejem Madžarske v Zvezo narodov.

## IZ DIPLOMATSKE SLUŽBE.

Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Naš poslanik v Madridu Dragutin Janković odide te dni na potovanje. Z njim gre tudi Joka Anastazijević. Legacijski svetnik Jovan Dučić je premeščen iz Madrida v Atene.

## PROTI BANČNIM ŠPEKULACIJAM.

Beograd, 28. avgusta. (Izv.) »Politika« poroča: Odkar je začela Narodna banka na borzah prodajati devize, so začele banke očitno namenoma zadrževati svoje devize, da bi jih pozneje, ko bo prenehala intervencija Narodne banke, čim dražje prodale. List zahteva najodločnejše korake proti tej nesramni špekulaciji.

## SEJA V FINANČNEM MINISTRSTVU.

Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršila v finančnem ministrstvu pod predsedstvom državnega podtajnika in v prisotnosti ravnatelja vseh ravnateljev finančnega ministrstva seja, na kateri se je razpravljalo o proračunu in o izvedbi redukcije uradništva.

## ITALIJANSKI POSKUSI S PODMORSKIMI ČOLNI PRI BOKI KOTORSKI.

Beograd, 23. avgusta. (Izv.) »Politika« poroča: Včeraj so vprizorili Italijani v bližini Boka Kotorske poskus z novimi podmorskimi čolni, ki imajo to

prednost, da previrajo pod vodo vsako skalo. Poskus s temi podmorniki, ki so jih konstruirali češki inženjerji za italijansko mornarico, so se dobro obnesli. Oficijelni in neoficijelni krogi se začudeno vprašujejo, kako so dobili Italijani dovoljenje, da prirede te poskuse ravno pred našimi vojnimi lukami.

## IZPOD BOLJŠEVIŠKE TIRANIJE.

Varšava, 27. avgusta. (Izv.) Iz Moskve poročajo, da so vsi branitelji socialnih revolucionarcev deportirani v vladne okraje v Arhangelsku.

## BOJI NA IRSKEM.

Dublin, 27. avgusta. (Izv.) Nek angleški topničarski kapetan, ki je s sedmimi vojaki pri Casteltownu zašel v zasedo, je bil težko ranjen. Tudi napadalci so imeli velike izgube.

## ZASEDANJE MEDPARLAMENTARNE KOMISIJE.

Dunaj, 27. avgusta. (Izv.) Danes se je vršil pod predsedstvom zveznega predsednika v veliki galeriji v Schönbrunnu prvi sestanek na Dunaju se nahajajočih članov medparlamentarne komisije.

## VELIK POŽAR.

Tampico, 27. avgusta. (Izv.) Tukaj je izbruhnil silen požar, ki je upepelil 27 hiš. Več poslopij se je moralo porušiti, da se je na ta način preprečilo razširjanje požara. Tri osebe so zgoarele. Škoda se ceni nad pet milijonov peset.

## BORZA.

Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) Predborza. Pariz 6.95, Švica 16.87, London 3.82, Berlin 5 do 5.50, Dunaj 0.10, Praga 3.40, Milan 3.93, dolarji 88.75.

Curiah, 28. avgusta. (Izv.) Predborza. Pariz 39.65, Zagreb 1.47%, London 23.45, Berlin 0.29, Praga 19.40, Italija 22.55, dolarji 524%, Dunaj 0.00%, Budimpešta 0.28%, Varšava 0.06%, Sofija 3.—.

jasno vidi v svojo bodočnost. Italijanski notranji boji so izbruhli moči. Italijani so vedno slabo govorili o — Italiji, ali dežela je zdrava, v polnem porastu, v blagostanju, ki odoleva vihram državljanskih sporov in se celo še okreplja. Proračuni države in nekaterih večjih občin niso sijajni, ali prebivalstvu se godi dobro. Bil sem v Italiji pred enim mesecem, posetil sem tudi manjša mesta in deželo. Sedaj, v tej puščavi, se mi zdi, da sem videl čudeže, če pomislim, da se povsod v Italiji dela in dobro živi še precej po ceni. Letoviški kraji so bili polni ne samo tujecev, temveč tudi Italijanov.

— Kakšnega značaja pa naj bi bila zveza Avstrije z Italijo?

— Od zveze, ki naj bi obsegala politično vladavino, ki naj bi v polni meri varovala našo in drugih neodvisnost in ima politično upravno zakonodajo, do valutne, finančne in carinske.

— Italija je parlamentarna država. Ali mislite, da bi stranke podpirale eventualni namen vlade za zvezo, kakor si jo vi želite?

— Stranke bi imele v tem najlepšo priliko, da pokažejo, kako so laške politične struje tupatam edine v zasledovanju koristi svoje države.

Taka je bila torej prva bomba, ki se je razpočila v »Piccolu«. Sledili so potem vsi italijanski listi, ki sedaj že par dni razpravljajo o stvari, a se, kar je pač umljivo, ne morejo prav posebno ogreti zanjo. Najbolj naklonjeni so ji še nacionalistični listi, dočim pa jo drugi, resnejši, presojaajo zelo skeptično. Italija se pač sama nahaja v takem težavnem položaju, da bo treba vseh njenih najboljših moči, da se izkoplje iz njega in obrani poloma, pa naj bi se lotila reševanja Avstrije in celo v takem obsegu, kakor ga je začrtala »Piccolovega« dunajskega poročevalca »politično ličnost«. Italija s svojim večmilijardnim primanjkljajem v državnem proračunu, za katerega ni najti kritja, naj vzame nase še breme avstrijskega popolnega valutnega in finančnega poloma! Politični interesi pač res govore za to transakcijo, saj bi Italija tako postala neposredna sosedka Nemčije, Češko-slovaške in Madžarske, ter bi s svojim neposrednim vplivom obkolila vsenaokoli svojo največje nejšo sosedo — Jugoslavijo; toda ali naj tveža za ta vsekakor le kratkotrajen dobiček svoj lastni gospodarski polom, ne glede na to, da je ta kratkotrajni dobiček dosegljiv tudi le na podlagi sporazuma z malo antanto in predvsem Francijo, ki pač ne boste kar tebi nič meniti privolili tako ogromnemu ojačenju italijanskega vpliva v srednji Evropi! Kakor stoji stvari danes, je zveza Avstrije z Italijo pač samo muzika bodočnosti, ki pa se najbrž nikoli ne bo izvajala, ker ne bo zanj neprizadetih poslušalcev!

## Odločilni sestanki.

»Zahranični politika« češko-slovaška revija, ki je posvečena izključno zunanje-političnim vprašanjem, prinaša v zadnji številki o sestanku v Marijanskim Laznih članek iz katerega posnemamo:

V Marijanskim Laznih se sestane te dni češko-slov. minist. preds. dr. Beneš z jugoslovenskim ministrskim predsednikom Pašićem. Temu sestanku naj sledi takoj na to sestanek zunanjih ministrov male antante v Pragi. Glavni predmet teh sestankov je nova zvezna pogodba, ki je za sama na sebi zelo važen političen dogodek.

Odnosaji naše države s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki sta jih narekovala skupen boj za svobodo proti habsburški monarhiji, in skupno nastopanje, da pridobljeno svobodo ohranimo, so dobili pravni značaj po sklepu obrambne pogodbe zoper Madžarsko dne 16. avgusta 1920, ki je bila veljavna dve leti. S to pogodbo, ki se je posebno izkazala pri Karlovem puču aprila in oktobra meseca leta 1921, še medsebojni odnosaji seveda niso bili izčrpani. Politične smernice obeh držav, ki temelje na enakih, iz mirovnih pogodb izvirajočih načelih, so se pri presojanju cele vrste raznih poveljnih vprašanj skoraj vedno strinjale in so se vedle tega vedno bolj zblizale. Kot primer navedemo samo sred-evropski problem s svojimi najrazličnejšimi kombinacijami.

Te razmere so ustvarile novo koncepcijo, ki se je počasi izkristalizirala in ki je znana pod imenom politike male antante, in ki streme za tem, da utrdi mir in red na teritoriju bivše monarhije ne z nasiljem in obrambo, temveč s skupnim pozitivnim delom. Ta iz češkoslovaško-jugoslovenske in tej sledeče češkoslovaško-rumunske in jugoslovensko-rumunske pogodbe izvirajoča koncepcija je doma in v Evropi le s težavo pridobivala trdna tla. Toda, ker se je razvijala organsko, korak za korakom, je pokazala v razvoju dogodkov v evropski politiki svojo življenjsko sposobnost in možnost, in si je tudi pred mednarodnim forumom, kakor na pr. na genovski konferenci pridobila zelo mnogo vpliva, ki se ne da oporekati.

Sedaj pa je situacija očitno dozorela tako daleč, da se morajo dosežani tesni temelji zveze, ki tvorijo malo antanto, njeni politični koncepti primerno razširiti, tako, da bodo dali srednjeevropski antanti izraz, ki bo odgovarjal vsebini in ciljem njene politike. Obnovitev češkoslovaške pogodbe v smislu razširjenja in poglobitve naj tvori prvi korak na tem potu.

Trdnost in solidnost te zveze se bo najbolje izrazila na ta način, da se bo dosežanja dvestoletna doba pogodbe podaljšala na 10 do 15 let. Po svoji vsebini bo predvsem precizno formulirala obojestransko stališče napram pogodbam, ki so bile skupno podpisane in ki tvorijo pravno podlago reda v srednji Evropi, določila pa bo tudi norme za skupno delovanje na političnem in gospodarskem polju.

V celem se torej lahko pričakuje, da bo poglobitev in razširjenje zvezne pogodbe z Jugoslavijo v opisanem smislu tvorilo novo etapo tudi v srednjeevropski politiki male antante ter da bo nova pogodba kot posledica dvestoletnih uspehov tvorila podlago za nadaljnjo uspešno delovanje. Odnosaji obeh zaveznikov napram tretjemu faktorju male antante, kraljevini Rumuniji, ki ima enak delež na doseženih rezultatih srednje-evropske politike, bodo tudi v bodoče dopolnjevali politično koncepcijo, ki se bo morala tudi v tej smeri razširiti in poglobiti. Pogodba z Rumu-

nijo, ki je bila sklenjena 23. aprila 1921, za dobo dveh let, je seveda podaljšana.

Podpis nove češkoslovaško-jugoslovenske pogodbe, ki se bo izvršil te dni v Marijanskim Laznyh, torej ni samo izraz prijateljstva, skupnih interesov in usode dveh bratskih narodov, temveč je tudi važen temeljni kamen pri utrditvi in definitivnem osnutku zveze, ki jo imenujemo malo antanto. V tej smeri je pogodba važna za vso Evropo.

Sestanek treh zunanjih ministrov v Pragi, ki bo sledil Marijanskim Laznyh, bo nudil priliko, uveljaviti tesno skupno delovanje z identifikacijo metod v praktičnih vprašanjih, ki se morajo rešiti in ki tvorijo celo vrsto problemov, kateri so na dnevnem redu prihodnje seje Zveze narodov v Ženevi.

## Politične vesti.

\* Sestanek v Marijanskim Laznyh. V petek ob 10. uri sta se sestala v Marijanskim Laznyh ministri predsednika Beneš in Pašić. Posvetovanja so trajala ves dan. Državnika sta razpravljala o vseh važnih vprašanjih mednarodne politike, zlasti pa o onih, ki se tičejo obeh držav. Predsednika obeh vlad sta ugotovila, da vlad med njima popolno soglasje. Končno sta razpravljala o vprašanju aliance med obema državama. Na podlagi nazorov, ki sta se na njih zedinila v prvem delu konference, sta podaljšala in dopolnila dosedanje zvezno pogodbo. Razen političnega sporazuma je bil tudi dosežen sporazum, da je treba podvzeti nove gospodarske, finančne in trgovske mere, da se ojača položaj obeh držav. Pogajanjem obeh državnikov sta prisostvovala tudi poslanika Kalina in Vošnjak. Češki listi prinašajo obširne komentarje in pripisujejo sestanku velik pomen. »Prager Presse« piše, da je dosežen sporazum v avstrijskem vprašanju in sprejet sklep, da bodeta obe stranki postopali sporazumno in enotno v vseh vprašanjih mednarodne politike. Pogodba, ki bo kmalu objavljena, bo pokazala, kako tesna zveza je bila sklenjena med obema državama in kakšne posledice bo imela v praktični gospodarski politiki. — »Česke slovo« opozarja, da bo utrditev Male antante zadala zadnji udarec govoricam, češ, da se Srednja Evropa »balkanizira«. — Mala antanta ni in ne more biti eksperimentalna, njena naloga je, da varuje mirovne pogodbe in rešuje probleme, ki nastopajo v nadaljnjem razvoju mednarodne politike. Dalekosežnega pomena pa bo sporazum glede Madžarske. — V »N. Listy« piše Fr. Polak na podlagi lastnih izkušenj o mentalitetu madžarske politike in o metodah njene propagande ter pravi: Madžarski se ni zgodila krivica in njeni izgledi za bodočnost niso slabi. Bilo bi bolje, če bi ekstremisti opustili svoje načrte o reviziji mirovne pogodbe. Češki narod želi Madžarom vso nacionalno svobodo in jim bo rad ponudil roke k skupnemu delu, če bodo lojalni. Takoisto tudi Jugoslavija in Rumunija. Če pa Madžari

videl na svojem potovanju; v oni dobi je bila kitajska kultura tako stara kakor je danes. Kitajska zgodovina se začneja z l. 2500 pr. Kristusom; takrat ni bilo niti Rima, niti Grške niti Troje; v tem davnem času so Kitajci že iznašli svojo lastno pisavo. Laotse, utemeljitelj enega izmed kitajskih verstev, bil rojen l. 604. pr. K., budizem se je začel širiti na Kitajskem v prvem stoletju po Kr. in Konfucij, utemeljitelj tretje kitajske religije, je bil rojen leta 561 po Kr. Krščanstvo je znano na Kitajskem šele iz 6. stoletja itd. Ali se more zgodovina kateregakoli zapadnega naroda meriti z zgodovino Kitajske? Če se zamislimo v velikansko preteklost te države, se nam kulturna zgodovina evropskega zapada zazdi le kot meznaten slučaj.

In število ljudstva! Samo Indija šteje čez 300.000.000 prebivalcev; Kitajska jih ima veliko več, približno 450.000.000; treba je prišteti še Zgornjo Indijo, Tibet, Mongolsko itd. Kakšen otok je pač Evropa napram oceanu iztočnih narodov! Najbolj čutite to dejstvo, če stojite sredi vrvenja množic v kakem kitajskem mestu. Prej si nisem niti predstavljal, da so kitajska mesta tako velika: Canton 2.000.000, Šanghaj čez 1.000.000, Hangčau 750.000, Sučau 500.000, Nanking 400.000, Nantčang

ne ostanejo na realnih tleh in ne opuste svojih sanjarij, tedaj se bo zgodilo kaj drugega. Kaj, o tem bo razpravljala konferenca državnikov Male antante v Pragi in Marij. Laznyh.

\* Novi pokrajinski namestnik za Bosno in Hercegovino, Ljubomir Vulović, je glasom vesti iz Sarajeva nastopil svoje mesto.

\* Razmejitev z Albanijo se prične te dni in sicer na južni strani Ohridskega jezera. Dne 26. t. m. je komisija, ki je svoj čas prekinila delo in odšla na albansko-grško mejo, prispela v Sv. Naum.

\* Konferenca za razoroženje v Moskvi. Sovjetska ruska vlada je po svojem zastopniku pozvala finsko vlado, naj pošlje delegate na konferenco za razoroženje, ki bo v Moskvi. V notri pravi sovjetska vlada, da sta Estonska in Lotijska že izjavili, da pošljeta delegate. Poljska vlada je tudi bila pozvana, pa je predlagala, naj se konferenca odgodi, dokler Zveza narodov ne sklepa v vprašanju razorožitve.

\* Albanska skupščina, ki je bila že pred več meseci izvoljena, bo sklicana za september. Štela bo 80 poslancev. — Ker so strankarske razmere v Albaniji še neurejene in je še mnogo plemenitih sporov, lahko pride v skušnini do hudih bojov.

## Dnevna kronika.

— Kralj in kraljica nameravata iz Mar. Lazni za nekaj dni potovati v Pariz.

— Pogreb f Josipa Šinka. V tožadnevem poročilu v nedeljski številki je pomotoma izostalo, da sta se udeležili pogreba tudi središka Obrtna združba in Obrtno društvo z zastavo.

— Časopisje in organizacija mariborske oblasti. Nekteri listi so poročali po svoje o predavanju narodnega poslanca dr. Kukovca o organizaciji mariborske oblasti. Ker je predmet velike važnosti, se vzdržimo odgovarjati na časopisna poročila in opazke, dokler ne zavzamejo politični krogi določnejšega stališča o stvari. Kakor izvemo bode strokovno o predmetu razpravljalo prihodnjo soboto v Mariboru društvo »Pravnik«, kjer bode referiral okrajni glavar Otmar Pirkmajer iz Ptuja. — Istočasno je predmet na dnevnem redu načelstva in zaupnega shoda demokratske organizacije v Celju 2. in 3. sept.

— Razdelitev države in prosvetna uprava. Gospod Ivan Dimnik objavlja v »Učiteljskem tovarišu« 24. avg. zelo informativen članek o prosvetni upravi. Vsa čast temu delu, toda treba bode videti, ali njegov idealizem kulturne centralizacije ni preveč enostranski in ni onemogočen z zakonom o splošni upravi. Pisec navaja iz veljavnega zakona pravilno razne merodajne določbe, po katerih preide vsa javna uprava, tudi šolska, na velikega župana kot organ ministra prosvete. Vendar gospod Dimnik misli, da bi moral na pr. ljubljanski prosvetni inšpektor imeti svoj

1.000.000, Šangking 500.000, Peking 700.000 itd. Mesta so podobna velikim mraviščem; vse ceste so polne zaposlenih ljudi, ki tokajo semintja; naša mesta so v primeri s kitajskimi mesti kakor izumrla. In kako stara so kitajska mesta! Peking je bil ustanovljen l. 1200 pred Kr. Šangčau je star 3000 let, Čangsha je obdan z zidom, ki je bil postavljen l. 202. pr. Kr.; zid okoli Nantčanga je star 900 let.

Sedaj po vojni, ko se vedno bolj zavedamo, da smo člani človeštva, ko človeštvo vsa sveta, vseh narodov in ras vedno bolj obvlada naše mišljenje, nas mora presenetiti manjšina in zgodovinska kratkotrajnost zapadnega človeštva! Do 19. stoletja so tvorile našo zgodovino povesti o življenju in delovanju posameznih narodov, katerih medsebojni odnosaji so bili odvisni od Boga in od slučaja. Sedaj se pa utrjuje v nas živa zavest, da smo člani enotnega človeštva in da narodi imajo v človeški zajednici isti pomen kakor društva v državi. Zlasti po vojni napreduje ta zavest z velikanskimi koraki. — Svetovna vojna, katere se je udeležilo skoraj vse človeštvo, je že sama na sebi dvignila in ojačila zavest človeške skupnosti; boljše vizem pa je s svojimi internacionalnimi tendencami istotako popularizirala mednarodno zavest, —

delokrog tudi v mariborski oblasti. Torej tudi čez Prekmurje in čez Medžmurje, ki se je doslej upravljalo iz Zagreba? Tako priprosto ta stvar ne bo de šla. Mariborska oblast ima nad polovico prebivalstva, ki ima mnogo tesnejše zveze z Zagrebom nego z Ljubljano tudi v kulturnem oziru. Politika mariborske oblasti mora biti ta, da pridobi kar največ na eno kakor na drugo stran. Zato se mi ne bomo zapirali niti proti Ljubljani niti proti Zagrebu. Tudi Ljubljana stori dobro, če jednako postopa, ter daja in jemlje glede Zagreba in Maribora po dejanskem položaju. Veljavnih zakonov pa ne kaže izpreminjati. Kot študija je spis gospoda Dimnika seveda resno upoštevati. Opozorjamo na spis zlasti z ozirom na diskusijo, ki se je glede organizacije mariborske oblasti razvila na podlagi zadnjega predavanja poslanca dr. Kukovca.

— Novinarski kongres v Subotici in Novem Sadu od 7. do 12. sept. t. l. ima sledeči program: 7. sept. ob 9. uri zvečer v hotelu »Nacional« večerja; sekcije, ki bodo prišle že poprej, naj to javijo pravočasno centralni upravi. 8. sept. ob 9. uri svečana seja v mestni posvetovalnici, ob 12 uri banket, ki ga priredi mesto Subotica v hotelu »Beograd«; ob 3.—7. ure nadaljevanje dela v mestni posvetovalnici, ob 9. uri večerja in zabava na Palju. Dne 9. sept. ob 8. uri seja v mestni posvetovalnici; ob 1. uri skupno kosilo, ki ga priredi subotička sekcija svojim kolegom v hotelu »Jagnje«; ob 2.—7. ure nadaljevanje dela. Za tuje novinarje in njih žene popoldne izlet na Ledbahovo posestvo na Zobnatici. Ob 8. uri večerja, ki jo priredi tovarna vagonov »Terum«. Dne 10. sept. ob 6. uri odhod v Sombor; ogled mesta; ob 11½. uri svečan obed, ki ga priredi mestna uprava; ob 2½ uri odhod iz Sombora v Novi Sad. Prtljaga se vozi direktno iz Subotice v Novi Sad. Na potu postanek v slovaškem selu Petrovcu, kjer bo pozdrav s strani predsednika občine. Ob 9. uri zveč. v Novem Sadu svečan banket, ki ga priredi mestna uprava. Dne 11. sept. ob 9.—12. ure seja v mestni posvetovalnici (osnovanje sindikat, kolektivna pogodba). Ob 1 uri obed na Strandu, ki ga priredi društvo Strand. Za udeležence, ki ne prisostvujejo dopoldanski seji, izlet v razne kraje. — Popoldne z avtomobili izlet v Sremsko Karlovce, kjer bo sestanek v Patrijaršiji. Ob 11. uri razhod.

— Nov poslovnik za notranjo poštne službo izdeluje posebna komisija v ministrstvu pošte in brzojava.

— Konec rudar. stavke v Sloveniji. Od sobote na nedeljo do dveh zjutraj so trajala pogajanja in se je končno sklenil kompromis. Ugotovila se je dnevna delavčeva potreba na 103 K in se je zvišala povprečna minimalna dnevna meza od 9 do 20 K na št. akord pa za 30% in sicer za temeljne plače in doklade. Zahteva po zvišanju družinskih doklad in zahteva, da se naj mezde vsak mesec regulirajo in po viški plačajo tudi za nazaj, ste bili od-

Predstavimo si, kaj pomeni dejstvo, da se je pred par tedni sestal na Kitajskem dijaški kongres, kateremu so prisostvovali zastopniki dijaštva celega sveta; na tem kongresu sta bili Evropejec in črni zamorec, Indijec in Anglež, Rus iz Sibiri in delegat iz Nove Zelandije diskutirala o istih skupnih problemih in določala direktive vsajemnemu delu.

Z gotovostjo lahko trdim, da je 20. stoletje po dolgi, zelo dolgi vrsti posameznih predhodnikov odkrilo dejstvo človeštva in da bo odelež vse človeško mišljenje stalo pod vplivom tega velikanskega odkritja. Istotako kot je 19. stoletje odkrilo dejstvo narodnosti, je naše stoletje spoznalo, da smo vsi ljudje člani velike družbe, ki se razteva po vsem svetu; diferencirana v različne rase in da imamo dolžnost zahtevati od narodov in držav, kar nam gre kot ljudem, članom velike zajednice človeštva ne glede na narodne ali državne razlike.

Azijski (in afriški) narodi se zavdajo te nove situacije in zahtevajo vedno glasnejše svojih pravic, kajti doslej so bili toliko kot brezpravni. Mi smo razvoj zgodovine, ideale človeštva, politično in gospodarsko gospodarstvo rezervirali za samega sebe t. j. za Zapad in Azijo, zlasti še Indijo, Kitajsko in Afriko, —

Univ. prof. dr. Em. Rade:

## Človeštvo.

V zadnjih desetletjih, ko vedno bolj zaste zanimanje za Azijo, se množe glasovi, da smo preveč precenjevali zapadno kulturo. Mnogi govorimo o človeštvu. Toda kaj je zapad nasproti vzhodnemu svetu? Kaj pomeni prebivalstvo naše Evrope v primeri z množicami, ki žive v Indiji in na Kitajskem? Kaj je pač zgodovina zapadnega sveta v primeri z zgodovino vsega človeštva? Take ugovore slišiš ne le v Evropi, marveč prav posebno še v Aziji. Indijci mislijo, da je Indija svet za se, tako po priliki, kakor mi Evropejci smatramo Evropo za poseben svet; človeštvo je zanje identično s prebivalstvom Indije in kakor mi govorimo o narodih, na pr. o Francozih in Nemcih, tako govorijo tudi oni o narodih, rasah in kastah Indije. Kar pomeni naša česka zgodovina v primeri z zgodovino Kitajske? Naša stara česka zgodovina bi bila Kitajcem naravnost smešna: 8. stoletje po Kr.! V devetem stoletju po Kr. je že bilo na Kitajskem približno tako kakor je dandanes. V sedmem stoletju je bila Kitajska tako močna, da je segala do Kaspijskega morja; mesta Nanking in Hanghan sta bili takrat tako veliki, kakor sem ju

klonjeni. Pač pa se regulirajo mezde navzgor ali navzdol vsakih osem tednov na podlagi sporazumno sprejete tabele dnevnih potrebščin, odnosno njihovih vsakokratnih cen. Protokol so podpisali zastopniki vseh strokovnih organizacij ter zastopniki družbe. Zveze industrije, rudarskega poglavarstva, delavske zbornice, ministrstva, študij in rud ter pokrajinske uprave. Družba bo iz lastne inicijative tudi povabila prejemke uradnikom, ki se stavke niso udeležili, in sicer temeljne plače in draginske doklade za 30%. Danes v pondeljek se je delo pričelo. Delavcem, ki so se razpršili po zaslužku izven revirjev, je dan tedenski rok za povratek. Kaznovan ne bo nihče.

— **Novinarske brzojavke v prometu** v Švico za čas zasedanja »Društva narodov«. Na predlog švicarske brzojavne uprave je izdalo ministrstvo pošte in telegrafa odlok št. 47219 od 11. t. m., po katerem je sprejemati novinarske brzojavke za Švico po znižani pristojbini po dnevi in po noči, dokler bo zasedalo »Društvo narodov« in pa še tri dni po zaključku zasedanja. V gori-omenjeni dobi bodo tudi iz Švice dohajale take brzojavke.

— **Strašna smrt dečka pri igri.** Na tleki se je te dni pripetil žalosten slučaj. Na nekem dvorišču na Belvederu so se igrali deca; v zabavi so hoteli postaviti kolca. Vse so že našli, manjkala jim je le še os za kolesa. Neki 9letni deček je našel na dvorišču železno cev, ker pa ni dobro pristojala, je šel domov, vzela klesče in žebelj, da jo pripravi za os, ko je udaril po cevi, je eksplodirala in dečka strašno razmesarila. Sosedje so ga prenesli v bolnico, kjer je v strašnih mukah po 5 urah umrl. A še v najhujših mukah je revež skrbno vprašal, če se pač ni njegovo malemu bratu in sestrici nič zgodilo. V cevi je bil dinamit in so jo gotovo zavrgli fašistovski kulturonošci.

— **Japonski prestolonaslednik se** ženil. Iz Tokia prihaja poročilo o skorašnjem poroku japonskega prestolonaslednika Anrohita, s princezo Nazako Kuno. Priprave so izvršene. Prve dni septembra sprejme nevesta prvi ženinov dar: umetniško izdelano sabljico s cesarskim emblemom. Za poročne svečanosti je votiranih 200 milijonov dinarjev v našem denarju. Bodoča japonska cesarica je doživela šele 20 let. Je hči prince Kuna, ki pripada eni najstarejših japonskih plemskih rodbin in se je proslavil kot general v rusko-japonski vojni.

— **Enver-paša živi?** Havas poroča, da se je po razširjenju vesti o tem, da je Enver-paša padel v bojih, izvršila preiskava; i je dognala, da je bil Enver-paša baš onega dne, ko bi naj bil ubit, na neki konferenci, kateri je sam predsedoval in ki se je bavila z ureditvijo razmer v Bukari. Sodi se, da se ga je zamenjalo z osebo, ki mu je zelo podobna.

— **Stavke na Madžarskem.** Kakor poroča »Nepszawa«, so rudarji v revirju Salgo Taryan, ki so že od začetka meseca stavkali, danes zjutraj šli zopet na delo in so z ozirom na pomanj-

snemo delati, kar se nam zljubi. Sedaj pa hočejo imeti besedo tudi Indijci in Kitajci (da ne govorim o Japoncih); hočejo sodelovati in sodelovati pri usodi človeštva. Mi imamo samo eno dolžnost: izvajati konsekvence iz svoje demokratičnega ideala in dati vsem ljudem polno pravico, da vstopijo v rodbino človeštva z vso svojo bogato preteklostjo in s svojimi ideali o bodočnosti.

Tu se začneja velik problem naše zapadne kulture: mi, Evropejci, tvorimo le majhen del človeštva, naša zgodovina je v primeri s preteklostjo človeštva prekratka — ali ne bomo prisiljeni žrtvovati svojo kulturo in kaj bomo neki dobili zanjo? Vsak, kdor je kdaj debatiral z Indijci o njihovih idealih, kdor se je bližje seznanil z življenjem Kitajcev in kdor pozna inspiracije Japoncev, si mora postaviti to vprašanje. Govori se o »rumeni nevarnosti«; jaz nisem dobil nikjer na vzhodu vtisa o tej nevarnosti in tudi nisem opazil, da bi ga bili dobili drugi resni poznalci vzhoda. Problem je enostaven: novi ideal človeštva kot zavedne in najvišje enote je pravičen (ali mu kristijan sploh sme ugovarjati?) in ogroža le taka reči, ki so slabe in ne v nas.

kanje premoga sklenili, do konca jan. 1923. delati čez uro.

— **Stavke v Ameriki.** V Kansas City poročajo: Rudarska zveza in delodajalci so sklenili dogovor, na podlagi katerega se bo kopanje premoga v premogovnikih Missourijskih, Kansaških, Arkansaških in ovlahovskih takoj zopet pričelo. Tudi spor v ozemlju Pennsylvanije je končan. Delo se takoj zopet prične. Rudarji dobe iste mezde ko roprej.

## Še ena prometna pot pred otvoritvo.

Pretekli petek in soboto je imel poslanec dr. Kukovec v Medžimurju in Prekmurju važne konference zaradi organizacije mariborske oblasti. Predmet razprav je bila med drugimi gospodarskim vprašanji otvoritev prometa preko Dolnje Lendave čez Szalazegerszeg, od koder je najbližja pot v tri velika prometna centra treh sosednjih držav, v Bratislavo, na Dunaj in v Pešto. V nemirnih obmejnih razmerah je bila ta proga nad Doljino Lendavo v daljavi par sto metrov razdrta ter tračnice in pragi spravljene v Mursko Središče. Iz zgornjega Medžimurja in vzhodnega Prekmurja so pa prihajale čim dalje večje pritožbe, da se domače prebivalstvo s tem prekinjenem prometom gospodarski ubija. Tudi se je zoper upravo Slov. akoravno neutemeljeno, dvigala obtožba, da hoče napraviti iz teh krajev kolonijo za svoje banke in eksporterje. Ker se je delalo preko znanege Sevrta, ki je po izvršenih neštveh njih poneverbah zdaj izginil v Pešto, bilo je to stanje znanprej nevzdržno. Dr. Kukovec, ki je izposloval otvoritev proge Hodoš-Murska Sobotka, je vsled soglasne prošnje prebivalstva pristopil zdaj k reševanju tega vprašanja ter se je tozadevno na zadnjih konferencah dosegla polna soglasnost. Dognalo se je, da so res morali imeti doslej v tem vprašanju vmes prste tudi eksporterji in bankirji, ker se je raznesla umetna govorica, da se promet zaradi Francozov ni otvoril, ki so udeleženi z večino kapitala pri južni železnici, ki bi vsled otvoritve te proge trpela. Kako smešno je to, kaže nam gotovost, da je pod Avstro-ogrsko ta proga nemoteno poslovala brez ugovora južne železnice.

## JDS.

Zbor zaupnikov Demokratske stranke za mariborsko oblast se vrši v nedeljo 3. septembra 1922 ob 9. uri dop. v dvorani Narodnega doma. Poročajo nar. posl. dr. Kukovec o političnem položaju, tajnik V. Spindler o volitvah v oblastno skupščino, zadr. ravnatelj Jan. Lesničar o gospodarskem programu mariborske oblastne skupščine; nar. posl. Večeslav Wilder iz Zagreba o hrvaškem vprašanju. Vse krajevne organizacije naj odpošljejo zaupnike!

## Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

prej obsojene na smrt. Problem se tedaj glasi: če je napačen ideal naše zapadne kulture, če je zgrešen naš razvoj v okvirju grškega, rimskega in krščanskega sveta, ali naj sedaj preobrazimo svojo prošlost in sedanjost na ta način, da grško kulturo zamenjamo na pr. s kitajskim ekvivalentom? Čitatelj, ki se je že zanimal za slične probleme, je nedvomno čital odgovore, da moramo res to storiti, češ, živeli smo v zmoti, ko smo gradili svojo kulturo enostransko na antičnem temelju in da je napačno, če verujemo zgolj v Krista, ne pa hkratu tudi v Buddho. Tako misljenje se pojavlja zlasti med pozitivisti in med novimi romantiki. Kaj je res in kaj je napačno?

Ne verujem, da bi nas mogel ideal novega človeštva siliti k temu, da bi zavrgli vero v zapadno kulturo in izginili v azijskih narodih kot numeralično število ljudi. Čim bolj spoznavam vzhodno kulturo, tam trdnješa je moja vera v zapadno. Novo človeštvo, katerega temelje je položila svetovna vojna, se bo razvilo pod vplivom zapadne kulture in edino le oni, ki bodo to kulturo dosegli in jo razvijali, bodo sodelovali pri usodi novega človeštva!

Prevel I.—us.

## Mariborske vesti.

Maribor 28. avgusta 1922.

m Prisrčen sprejem čeških Sokolov v Mariboru. Ze pred pol 18. uro se je nabralo na kolodvoru nepričakovano veliko občinstva, nad 3000 oseb, da se poslovi tu ob meji od čeških bratov Sokolov, ki se vračajo v svojo domovino. Ob pol 18. uri je privozil vlak, ki je pripeljal krog 1200 čeških Sokolov, večinoma iz Prage in okoliških sokolskih žup. Pozdravila sta jih v imenu mariborske sokolske župe br. Novak, v imenu češkoslovaško-jugoslovenske lige pa g. Bureš. Zahvalil je član načelstva ČOS br. Dvorak. »Drava« je zapela par narodnih, naša dekleta so obsipavala Čehs s cvetjem. Naše občinstvo se je kmalu pomešalo med goste in veselo bratsko kramljanje v gruči je zavrelo po kolodvoru. Ura oddiha je kmalu potekla in trobente so klicale k odhodu. Veselo pozdravljanje, stiskanje rok in med viharim vzlikanjem občinstva je vlak izginil proti severu. Maribor pa je tokrat pokazal, da je jugoslovanski.

m Občinska mesnica na Rotovškem trgu je začela našim mesarjem iti na živce. Tako dolgo so se igrali s potrpežljivostjo občinstva, da je bila nera polna in je občina na energično zahtevno prebivalstva ustanovila svojo mesnico, ki je vedno naravnost oblegana od kupujočega občinstva. Druge mesnice so se pa začele precej prazniti. Če more dajati mestna mesnica meso po primerni ceni, bodo se pač morali tudi gg. mesarji prilagoditi temu, da se zadovolje z navadnim meščanskim dobičkom in da ravnaajo s strankami ljudsko. Da jih občinstvo čim prej do tega pripravi, bo dobro, da kupuje izključno v mestni mesnici. Ta pa mora seveda tudi vedno solidno postreči.

m Od trgovske in obrtne zbornice. Trg, gremij nam poroča: Uradni dan zbornice se prihodnje sredo dne 3. t. m. ne vrši.

m Dolgoprstnež v kinu. Včeraj popoldne je opazila neka Repulnik Katarina, da je med predstavo v bioskopu nekdo posegel v njen žep. Ko je opazila, da ji je iz denarnice zmanjkalo krog 200 K, je stvar prijavila straži. Brez dolgega iskanja so našli uzmoviča, ki je sedel zraven okradene. Bil je to nek Karl M., rojen leta 1895 v Ptuj, brezposeln postopač, ki je že večkrat predkaznovan radi tatvine in se je šele pred kratkim vrnil iz zaporov. V temi je segel svoji sosedu v žep ter ji izmaknil denarnico, pobral iz nje denar in ji skušal vtakniti prazno denarnico nazaj v žep. Del ukradenega denarja je še ležal na tleh. Izročen je bil sodišču.

m Stara firma je nek brezposeln Job Ljudevit, bivši skladiščnik južne železnice, ki je optiral za Nemško Avstrijo. Radi razgrajanja in pijančevanja je imel že večkrat priliko priti v ožje stike s tukajšjo policijo. Toda vse to ga še ni izpametovalo. Ostal je star zakrknjen grešnik. V soboto je prišel zopet pijan v gostilno Benko na Korški cesti ter je začel tam razgrajati, tako, da je morala priti straža. To ga je seveda v njegovi nemški nadutosti še bolj razkačilo in je začel zabavljati čez našo državo in ozmerjati stražo, ki ga je končno aretirala. Zabavljanje in ozmerjanje je še nadaljeval v zaporu. Ker je bil že večkrat radi tega predkaznovan, so mu tokrat prisodili 1000 dinarjev globe in mesec dni zavora, po odsluženju kazni pa bo, če bo njegova opejba sprejeta, romar čez mejo v obljubljena deželo, kamor ga toliko vleče srce.

m »Jugoslavische Schweinehund« je ozmerjal nek v Splavarski ulici stanujoči Franc V. policijske stražnike, ki so prišli na poziv gostilničarke Witzler, ker je imenovan rogovilež tako razgrajal, da so vsi gostje morali pobegniti, vsled česar je trpela gostilničarka nad 200 K škode. Pri aretaciji se je vr gel na tla, raztrgal stražniku obleko in zabavljaj čez državo. Razen primerne kazni za svoje razgrajanje bo sprejel še pri sodišču primerno plačilo po § 104.

m Razgrajati so bili v soboto in nedeljo zopet pridno na delu. Na vseh koncih in krajih se je pridno kričalo in razgrajalo. Dosedanje stroge kazni teh neobdobjatrehov še menda niso spame-tovale. Zato bo policija posega po drakoničnih sredstvih, da to že vse mere presegaajoče razgrajanje enkrat za vse-

lej prepreči. Poleg zapornih kazni se bodo vsem razgrajalcem naložile še občutne denarne globe in imena objavila v vseh časopisih.

m Nepreviden kolesar. V soboto je nek kolesar povozil na mostu neko 12-letno dekleco. Ker je na policiji prijavil vrh trga pri zaslišanju še napačno ime se bo zagovarjal pred sodiščem.

m Star razgrajatelj, mesarski pomočnik Ivan Zechner, ki je bil še le pred par dnevi radi razgrajanja kaznovan z 8dnevni zporom, je včeraj zopet romal v hotel »Graf«. Najprej je na mostu brez vsakega povoda oklofutal nekoga Antona S., pozneje pa je okrog 28. ure pred gostilno Božič v Tattenbachovi ulici tako razgrajal, da je zbudil vso okolico iz spanja. Prisodili so mu tokrat 14 dni. Njegov zvest kolega je nek P. Tomaž, ki si je včeraj prislažil 3 dni zavora.

m Usmiljenka — tihotapka. Usmiljenka Pelagija Žanka iz Lichtenturničinega zavoda je opetovano potovala iz Ljubljane na Dunaj in v Trst, tako da je bila njena debelušasta postava znana že vsem carinikom, ki so jo navadno pustili v miru radi njene »umiforme«. V soboto pa se je vračala iz Gradca nekoliko debelejša kakor navadno, kar je vzbudilo sum. Vprašanje carinika po carini potrženemu blagu je pobožna sestra odločno zavrnila. Toda »brezbožni« carinik jo je povabil v preiskovalni »salon« carinarnice. In glej! Njena debelost je mahoma pojenjala. V nogavicah, na prsih, pod krilom pa so našli na razne načine omotano in vloženo krog 20 m sukna, 8 kg saharina in 25 kg »nofovc«, pa še tri termes-steklenice saharina. Carina za saharin znaša 42.000 K, denarna kazen desetkrat toliko, povrh pa še zapor! Klerikalci se bodo seveda hudovali nad brezbožnimi cariniki in Srbi, ter zahtevali od papeža, naj izreče nad njimi prokletstvo.

m Italijanska nesramnost. Med udeleženci vsesokolskega zleta v Ljubljani, ki so jih na povratku v zasedeno ozemlje Italijani na meji aretirali, je tudi Mariborčan g. Mirko Ogrizek. Včeraj je sprejel njegov oče pismo, v katerem sporoč, da se nahaja v zaporu v Senožečah. Vkljenjena, kakor največje zločince so jih odpeljali Italijani naprej v Postojno, kjer so jih »obsojili«, potem pa zopet vkljeni in oddgnali v Senožeče, kjer so vsi zaporniki prenapolnjeni. Dočim so v zasedenem ozemlju pristojne Slovence po osmih dneh izpustili, čaka g. Ogrizek še nadalje na rešitev. Vse intervencije njegovih sorodnikov pri italijanskih oblasteh so ostale brezuspešne. Italijani se izgovarjajo, da morajo čakati na njegove listine, dasiravno ima g. Ogrizek vse potrebne listine v redu. Skrajni čas bi že bil, da bi naše oblasti napravile temu italijanskemu izzivanju za vedno konec.

m Vdova s petimi nepreskrbljenimi otroci prosi usmiljena srca nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uradništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Salonski okester.

## Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Vse one dame in gospodje, ki so se javili v nedeljo 27. avgusta ob 9. uri v gledališču, naj blagovolijo zopet priti v sredo 30. avgusta ob 19. uri v gledališče (oder). Ob tej priliki, naj se zglašajo ostali, ki se še niso prijavili, pa bi bili voljni sodelovati pri gledaliških predstavah.

## Objave.

§ I. Mariborski bioskop. Pondeljek, torek in sredo se predvaja v I. marib. bioskopu kriminalno senzacijska drama »Nezapisani zakon« v 6 dolgih činih. Film je prvovrsten z izbornimi igralci in krasnimi posnetki, kakor tudi z zelo napeto vsebino in senzacijo. Četrtek začne I. velikanski senzacijski film Harry Hill »Strela«.

## Iz življenja in sveta.

### Rusi v Berlinu.

V Berlinu živi približno 200 tisoč Rusov. Iz Rusije jih je spodbila boljše-  
viška revolucija. Poprej so bili raztreseni  
virov Evrope, v zadnjem času pa so si  
astvarili centre; največji med njimi je  
Berlin. Motil bi se, kder bi mislil, da so  
ruski emigranti reveži, ljudje, ki nimajo  
gimotnih sredstev, ki so odvisni le od  
podpor in miledarov. Narebe. Lahko  
trdim, da so berlinski Rusi po veliki  
večini dobro situirani. V Berlinu so na-  
seljene bogate rodbine, ki se vedele  
kakorkoli rešiti svoje imetje pred valom  
komunizma. Sem so se zatekli bivši  
ruski „kupci“ (trgovci) in se kaj hitro  
prilagodili novim razmeram. Delajo prav  
dobrih kupčij, ki jim omogočajo  
razkošno življenje. Dalje so v Berlinu  
nameščeni številni ruski umetniki, ki so  
tako dobro honorirani, da jim ni treba  
biti preveč v skrbeh za vsakdanji kruh.  
Ne manjka tudi samostojnih obrtnikov.  
V predmestjih je sicer precej popolnoma  
revnih beguncov, ki se težko bere za  
vsakdanji kruh, vendar pa to dejstvo ne  
moti splošnega vtisa, da so Rusi v Ber-  
linu našli ugodno in mirno zavetje, s  
katerim so večinoma tudi zadovoljni.  
Zlasti ruske dame so se kaj hitro pril-  
gedile tujini. V njihovih očeh ne vidite  
žalosti in domotožja, pa če jih vprašate,  
ali si žele nazaj v Rusijo, vam odgovar-  
jajo: „Svet je širok — povsod se da  
živeti.“ Da, živeti! Vse navdaja strastna  
želja: živeti in samo živeti, kakor da  
hočejo kljubovati usodi, ki jim je v do-  
movini zaprla vse vrelce življenja. V  
blaznem vrtincu velikomestnega življenja  
si pridodiva ruska dama prve pozicije.  
S svojimi najelegantnejšimi oblekami in  
najdražjimi kozuhovinami, z dragocenimi  
briljanti in zlatimi obeski vzbujajo Ru-  
sinje splošno pozornost. Njihovi soprogi  
potujejo večinoma po trgovskih opravkih  
v Holandijo, Anglijo, Francijo, Čehoslo-  
vaško, prinašajo od vseh strani denarja,  
ki ga žene trešijo za to, da stanujejo v  
krasno opremljenih stanovanjih, se vo-  
zijo v taksametih po berlinskih ulicah  
in obiskujejo najmenitnejše kavarne,  
zabavljajoč se med seboj v svoji sim-  
patični materinščini. Mirno smemo trditi,  
da se 80 odstotkov berlinskih Rusov na-  
haja v dobrih življenjskih razmerah.

Moramo jih občudovati, kako nepri-  
ljeno in naglo so se vedeli živeti v  
komplicirane razmere v tujini in si zgra-  
diti drugo domovino. V Berlinu so se  
akomoderali docela. Tu delujejo ruska  
založništva (Grani, Ladišnikov, Olga  
Djakonova, Moskva, Rodina, Obrazova-  
nil, Mysl), ki izdajajo ruske knjige vseh  
vrst. Tiskarne izdajajo ruske dnevnik (Rul,  
Golos Rosij, Nakanunje, Novij Mir), teh-  
nike (Ruska sila, Vremja) itd. Rusi imajo  
več svojih odličnih zdravnikov, svoje  
kavarne, restavrate (Olivie, Donov,  
Strelina, Ferstner in Pozner, Nürnberg-  
Café, Landgraf) in kabarete. Lastnega  
gledališča še nimajo. Pred enim tednom  
je zaključila gostovanje ruska igralska  
družina iz Rige, ki pa ni imela gimot-  
nega uspeha (deficit iznaša en in pol  
milijona mark). Zato pa uspevajo v  
polni meri ruski kabareti. V Berlinu so  
sploh ruski kabar. najpriljubljenejši. Naj-  
lepši in najdražji berlinski kabaret je  
danes: „Sinjaja ptica“ (Modri ptič).  
Najnižja dnevna vstopnica iznaša 200  
mark, kljub temu je kabaret vsak večer  
razprodan. Obiskujejo ga večinoma  
nemški domačini.

Najzanimivejše je življenje ruskih  
umetnikov. Razen moskovskih hudo-  
žestvenikov (nekateri, tudi Kačalov in  
Cehova odpotujejo za nekoliko časa v

Moskvo) žive v Berlinu slavni ruski sli-  
karji Požidajev, Celistjev, Arhipenko,  
Baguslavskaja, pevci: tenorist Smirnov,  
baritonist Bragin, slavni ruski harfenist  
Andrejev, zelo priljubljena pevka na-  
rodnih pesmi Iza Kremer in mnogo  
drugi.

Igralci in pevci prirejajo krajše in  
daljše izlete v Holandijo, v Pariz, na  
Svedsko, kratkomalo v države „zdrave“  
valute. Neka igralska družina se pri-  
pravlja na pot v Indijo.

Centrum ruskih umetnikov je „Nürn-  
berger Café“. Tu jih vidite vse po vr-  
sti. „Nürnberg Café“ je majhna, pri-  
jetna kavarna v zapadnem delu Berlina.  
Od dveh popoldne postaja kavarna zelo  
živahna. Rusi pijejo svoj „koff“, prigrizu-  
jejo „pirozke“, govorijo in debatirajo,  
da je veselje. Mlade, lepe plesalke, ele-  
gantne igralko, neznani pesniki, starejši  
umetniki slavnih imen, — vsi se zabavajo  
v tej kavarni s tipično rusko neprisilje-  
nostjo, vsi so veseli, neskrbni, kakor da  
bi v Rusiji sploh ne bilo tistih strahot,  
ki so jih napodile v tujino. Ruski umet-  
niki so kakor ptiči: danes tu, jutri tam  
— brez doma, deli tolikokrat izbičane  
ruske duše. Kljub temu so veseli in za-  
dovoljni. Da, bratje, svet je širok — po-  
vsod lahko živite — ali Rusije ne po-  
zabite!

Jan Svoboda v „České Slovo“.

## Iz Julijske Krajine.

Zrtev tihotapstva. Pred nekaj  
dnevi so jugoslovenske obmejne straže  
pri Planini ustrelile 24letnega Fortunata  
Zorža iz Slapa pri Vipavi v Julijski  
Krajini, ker se na klic ni hotel usta-  
viti ter se hotel postaviti v bran. Bil je  
na mestu mrtve. Zanimivo je, da je bil  
ustreljen sin premožnega veleposes-  
nika ter mu ne bi bilo treba tihotapiti.  
Toda vojna boginja Lakomnost je vpe-  
ljala na svoja opolzka pota tudi tega  
sinu premožne obitelji ter ga sedaj po-  
končala. Tudi žrtev povojnih razmer.

Križev pot primorskih vdeležencev  
I. vsesokolskega zleta v Ljubljani. Zad-  
njič smo poročali, da so Italijani v Po-  
stojni aretirali veliko število naših pri-  
morskih rojakov, ki so se vdeležili I.  
jugoslovenskega vsesokolskega zleta v  
Ljubljani. Sedaj pa nam poročajo iz  
Vipave, da pozvedujejo karabinerji tu  
di po udeležencih, ki jih v Postojni  
in na meji niso aretirali. Tako so izse-  
dili v Vipavi nekega učitelja in več  
drugih oseb, katere so pred par dnevi  
aretirali ter odpeljali vklejane v Po-  
stojno na komisariat.

Po Vipavskem, Pivki in po Krasi  
razsaža te dni huda burja, ki bo unč-  
la še ono, kar je pustila suša. Burja je  
tako močna, da trga sadje z dreves in  
grodje iz trt. Naši tamkajšnji ljudje  
so vsled tega v hudih skrbeh radi pre-  
hrane v prihodnji zimi.

## Tragedija Irske.

Dolga časa so se Irce borili za sa-  
mostojnost. Izgubili so celo svoj jezik  
in svojo zemljo, a njegova vztrajnost  
je premagala vse težkote. Ko so si s  
pomočjo svojih dolgoletnih voditeljev  
Grifficha in Collinsa priborili položaj  
svobodne domovine v zvezi britanskih  
držav, se je začela zanje nova tragi-  
dija. Krvavi verski in politični boji, ka-  
terih voditelj je fanatični de Valera,  
mož italijanskega ali španskega poko-  
lenja, trošijo narodno energijo za praz-  
ne cilje, namesto da bi se ves narod po-  
svetil konsolidaciji mlade države in jo  
skušal priboriti eno prvih mest med  
britanskimi državami. Te dni je umrl  
nagle smrti predsednik irskega parla-  
menta (Dail Eireanna) Griffich, koj na

to pa je bil zavratno umorjen poveljnik  
irske armade in odlični irski politik  
Collins. Bil je star šele 35 let. Odliko-  
val se je v bojih proti angleškim če-  
tam, ki so strahovale irsko prebival-  
stvo. Sedaj, ko je domovina prosta in  
cilj dosežen, je padel kot žrtev brez-  
vestnih demagogov in zastupljencev  
javnega mnjenja. Smrt obeh veljakov je  
tragičnega pomena za ves irski narod.

## Razno.

Vladarji na potovanju. Nizozemska  
kraljica Viljemina obišče prve dni  
sept. Skandinavijo. Spremlja jo zuna-  
nji minister dr. Karnebeek. — Španski  
kralj Alfons namerava povodom veli-  
kega katoliškega romanja potovati v  
Rim.

Orientska konferenca se bo vršila v  
Benetkah. Svoje delegacije odposlaja  
tudi Turčija in Angora. Kot predsed-  
nik turške delegacije odpotuje zunanji  
minister Izet paša, dočim angorski de-  
legaciji predseduje Raus bej, ministr-  
ski predsednik in zunanji minister.

Med aretiranimi ruski intelektualci,  
ki jih je kakor smo te dni poročali  
— zopet obsenčila nemilost sovjetske  
vlade, so nahajajo nekateri odlični u-  
čenjaki, med njimi profesor moskovske  
univerze Kirevetter, znani filozof Ber-  
dajev, zgodovinar Mjaskotin, M. Feld-  
stein in knez Trubeckoj. Spise filozofa  
Berdajeva je nedavno sovjetska vlada  
zaplenila, ker so naperjeni proti in-  
terjalski svetovnemu nazira-  
nju.

Glavni urednik: Radivoj Rehar  
Odgovorni urednik: Rudolf Ozina

## Mesarji

na Glavnem trgu opozarjajo sl.  
občinstvo, da prodajajo

goveje meso po 44  
do 48 K, telečje pa  
po 56 do 60 K ki-  
logram. 1500

POZOR!

**Al. Gnušek**  
Maribor,  
Glavni trg št. 6.

prodaja žičnate žimnice (Draht-  
einsatz) po K 520, afrik-žimnice  
3-delne po K 1900, impregnirane  
plahite za vozove, mlatlince, ko-  
nje, kvadratmeter po K 250, vrvi  
za zvonove, studence, seno in  
perilo, vsaka debelost in dolžost  
kg K 100, 140, štrange za konje  
par K 44 do K 90, uzde nava-  
dne in pletene po K 30 in K 36,  
zaloga hlačevine, žamet rižasti,  
platna, racmošina, plavotiska,  
lincerdrak, cajghlače, spodnje  
hlače, srajce vsake vrste, pred-  
pasnike vsake vrste, predpasnike  
iz kloba in plavotiska, obleke za  
dekleta, moške predpasnike, rob-  
ce, slamnjače, po najnižjih ce-  
1382 nah. 5—5

Pristopajte  
k Jugoslovski  
Matici.

**Zahtevajte**  
**POVSOD, TABOR!**

**Seno, slamo, drva, premog, žito,**  
**krompir, sadje in druge delovne**  
**pridelke kupuje in prodaja ANDREJ**  
**OSET, Maribor, Aleksandrova cesta**  
**št. 57. Telefon št. 88.**

**Jermenarji, sedlarji, tapetniki,**  
**kolarji, košarji in torbarji**  
ne pozabite si ogledati na Ljubljanskem velesejmu  
paviljon H, mesto št. 324, trdnice

**„Lorum“ d. d. za trgovino z jer-**  
**menarskimi, sedlar-**  
**skimi, tapetarskimi, kolarskimi, košar-**  
**skimi in torbarskimi okovi, potrebščinami**  
in orodjem 1510 5—1

Duga ul. 12 Zagreb Telef. 14.96

**BERSON**  
Gumijevi podpetniki  
in  
podplati  
napravo Vaše obuvalo  
trpečno in  
elegančno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri  
**BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.**

**Mala oznanila.**

Učenec se sprejme. Rajko Zo-  
ter, krojač, Pristan 6. 1506

Išče se za dobo obrtno razstave  
več natakarev ali nataka-  
ric. Zgledati v kavarni „Ja-  
dran“, Maribor. 1487 2—2

Državni nameščenev v po-  
koju, zmogel slovensčine in  
nemščine v pisavi in govoru,  
išče službe. Bil je že zaposlen  
pri parnih žagah ter je v tej  
stroki dobro izurjen. Naslov  
pove uprava. 1501

Dve gospodični iščeta stano-  
vanje in hrano pri boljši obi-  
telji. Naslov v upravi. 1508

Mlad uradnik se vzame na  
stanovanje in hrano v bližini  
kolodvora. Naslov pove uprava  
„Tabora“. 1502

Iščem poslastice v okolici Ma-  
ribora, ob železnici ležeče, z  
dobro ohranjenim dvorcem  
(ne več kakor 10 sob), s po-  
trebnimi gospodarskimi po-  
slopji in 20 do 30 orali zem-  
ljišča. Ponudbe pod šifro „Po-  
slastice“ na Interklam  
d. d., Zagreb, Ilica 21. 1502

Boljšo gospodo ali gospodično  
se sprejme na dobro hrano.  
Naslov v upravi. 1499

Dobro ohranjeno žensko kolo  
je na prodaj. Vprašati je na  
Ptujski cesti 6, nasproti go-  
stilne Bregant. 1507

Novi ali rabljeni stroji za ple-  
tenje (Strickmaschinen) se ta-  
ko kupijo. Ponudbe na upravo  
pod št. 1504.

**Seno, slamo, drva, premog, žito,**  
**krompir, sadje in druge delovne**  
**pridelke kupuje in prodaja ANDREJ**  
**OSET, Maribor, Aleksandrova cesta**  
**št. 57. Telefon št. 88.**

**Jermenarji, sedlarji, tapetniki,**  
**kolarji, košarji in torbarji**  
ne pozabite si ogledati na Ljubljanskem velesejmu  
paviljon H, mesto št. 324, trdnice

**„Lorum“ d. d. za trgovino z jer-**  
**menarskimi, sedlar-**  
**skimi, tapetarskimi, kolarskimi, košar-**  
**skimi in torbarskimi okovi, potrebščinami**  
in orodjem 1510 5—1

Duga ul. 12 Zagreb Telef. 14.96

**BERSON**  
Gumijevi podpetniki  
in  
podplati  
napravo Vaše obuvalo  
trpečno in  
elegančno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri  
**BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.**

**Mala oznanila.**

Učenec se sprejme. Rajko Zo-  
ter, krojač, Pristan 6. 1506

Išče se za dobo obrtno razstave  
več natakarev ali nataka-  
ric. Zgledati v kavarni „Ja-  
dran“, Maribor. 1487 2—2

Državni nameščenev v po-  
koju, zmogel slovensčine in  
nemščine v pisavi in govoru,  
išče službe. Bil je že zaposlen  
pri parnih žagah ter je v tej  
stroki dobro izurjen. Naslov  
pove uprava. 1501

Dve gospodični iščeta stano-  
vanje in hrano pri boljši obi-  
telji. Naslov v upravi. 1508

Mlad uradnik se vzame na  
stanovanje in hrano v bližini  
kolodvora. Naslov pove uprava  
„Tabora“. 1502

Iščem poslastice v okolici Ma-  
ribora, ob železnici ležeče, z  
dobro ohranjenim dvorcem  
(ne več kakor 10 sob), s po-  
trebnimi gospodarskimi po-  
slopji in 20 do 30 orali zem-  
ljišča. Ponudbe pod šifro „Po-  
slastice“ na Interklam  
d. d., Zagreb, Ilica 21. 1502

Boljšo gospodo ali gospodično  
se sprejme na dobro hrano.  
Naslov v upravi. 1499

Dobro ohranjeno žensko kolo  
je na prodaj. Vprašati je na  
Ptujski cesti 6, nasproti go-  
stilne Bregant. 1507

Novi ali rabljeni stroji za ple-  
tenje (Strickmaschinen) se ta-  
ko kupijo. Ponudbe na upravo  
pod št. 1504.

**Seno, slamo, drva, premog, žito,**  
**krompir, sadje in druge delovne**  
**pridelke kupuje in prodaja ANDREJ**  
**OSET, Maribor, Aleksandrova cesta**  
**št. 57. Telefon št. 88.**

**Jermenarji, sedlarji, tapetniki,**  
**kolarji, košarji in torbarji**  
ne pozabite si ogledati na Ljubljanskem velesejmu  
paviljon H, mesto št. 324, trdnice

**„Lorum“ d. d. za trgovino z jer-**  
**menarskimi, sedlar-**  
**skimi, tapetarskimi, kolarskimi, košar-**  
**skimi in torbarskimi okovi, potrebščinami**  
in orodjem 1510 5—1

Duga ul. 12 Zagreb Telef. 14.96

**BERSON**  
Gumijevi podpetniki  
in  
podplati  
napravo Vaše obuvalo  
trpečno in  
elegančno.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah usnja in na debelo pri  
**BERSON-KAUČUK D. D. Zagreb, Wilsonov trg 7.**

**Mala oznanila.**

Učenec se sprejme. Rajko Zo-  
ter, krojač, Pristan 6. 1506

Išče se za dobo obrtno razstave  
več natakarev ali nataka-  
ric. Zgledati v kavarni „Ja-  
dran“, Maribor. 1487 2—2

Državni nameščenev v po-  
koju, zmogel slovensčine in  
nemščine v pisavi in govoru,  
išče službe. Bil je že zaposlen  
pri parnih žagah ter je v tej  
stroki dobro izurjen. Naslov  
pove uprava. 1501

Dve gospodični iščeta stano-  
vanje in hrano pri boljši obi-  
telji. Naslov v upravi. 1508

Mlad uradnik se vzame na  
stanovanje in hrano v bližini  
kolodvora. Naslov pove uprava  
„Tabora“. 1502

Iščem poslastice v okolici Ma-  
ribora, ob železnici ležeče, z  
dobro ohranjenim dvorcem  
(ne več kakor 10 sob), s po-  
trebnimi gospodarskimi po-  
slopji in 20 do 30 orali zem-  
ljišča. Ponudbe pod šifro „Po-  
slastice“ na Interklam  
d. d., Zagreb, Ilica 21. 1502

Boljšo gospodo ali gospodično  
se sprejme na dobro hrano.  
Naslov v upravi. 1499

Dobro ohranjeno žensko kolo  
je na prodaj. Vprašati je na  
Ptujski cesti 6, nasproti go-  
stilne Bregant. 1507

Novi ali rabljeni stroji za ple-  
tenje (Strickmaschinen) se ta-  
ko kupijo. Ponudbe na upravo  
pod št. 1504.

Cene solidne!

**Otvoritveno naznanilo!**

Cene solidne!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril na novo preurejeno

**trgovino z mešanim blagom IVAN VIDMAR, Meljska cesta št. 31.**

Imam v zalogi vsakovrstno sveže specerijsko blago: kavo, sladkor, riž, petrolej, mast, olje, sveče, milo itd.

Potrudi se bodem svojim odjemalcem kar je v moji moči dobro postreči. Cene solidne. Za obilen obisk se priporočam

**IVAN VIDMAR.**